

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. Quot sint Ordines, & quæ officia singulorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

riae datae per impositionem manuum: quod hic non fit.

Probatur II. ex Patribus, Pontificibus & Conciliis. Ambrosius de Dignitate sacerdotali c. 5. ait: Homo imponit manus, Deus largitur gratiam. Augustinus lib. 2. contra Epistolam Parmeniani cap. 13. comparans Ordinationem cum Baptismo ait: Virumque Sacramentum est, & quaedam consecratione utrumque homini datur; una cum baptizatur, istud cum ordinatur: ideoque in Ecclesia Catholica utrumque non licet iterari. Et infra: Si utrumque Sacramentum est, quomodo nemo subiciat & tamen dubitant, immo negant nuper nati Sectarii) cur illud non amittitur, & istud amittitur? Neutri Sacramento injuria facienda est. Auctoritates Dionysii, Cypriani, Chrysostomi, Innocentii I. Leonis I. Gregorii magni & aliorum vide apud Bellarminum c. 3. Idem patet ex Concilio Chalcedonensi can. 2. Florentino in Decreto de Armenis. Trid. sess. 7. can. 1. de Sacramentis in genere & sess. 23. can. 3. Unde c. 3. merito dixit: Cum Scriptura testimoniis, Apostolica traditione, & Patrum unanimi consensu, respectum sit, per sacram Ordinationem, quae verbis & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri, arbitrare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè unum ex septem sanctae Ecclesiae Sacramentis.

Accedit denique ratio Theologica: quia existat in Ecclesia exercitium sacrarum functionum, ad quas conveniebat à Christo relicta esse in Ecclesia potestatem, eamque non esse omnibus sine discrimine communem, sed personis sensibili & modo hominibus, accommodato designandis specialem: quae ritus sensibilis est Ordo, de quo agimus, à tempore Apostolorum usque hinc per Pontifices usitatus: quem denique non conveniebat à Christo gratiae Auctore relinqui sine proportionatis gratiae donis ad functiones tam sacras digne obeundas necessariis.

Sanè ipsa Lex vetus, non quovis, sed certos designari mandabat ministros, mediis certis ritibus: quanto magis id Legis novae incumberebat Auctori, qui non ad sanguinem hircorum, sed pretiosum sanguinem Agni immaculati offerendum eos designabat. Unde etiam amplior sanctificatio, scilicet interna, ministris per ritus illos conferenda erat: Novum enim testamentum in melioribus re promissionibus sanctum est, ut dicitur ad Hebr. 8.

QUAESTIO II.

Quot sint Ordines, & quae officia singulorum?

Dico I. Communiter recensentur septem Ordines, scilicet Sacerdotii, Diaconatus, Subdiaconatus, Acolythi, Exorcistae, Lectoris, Ostiarii. Hos enume-

Herimx Sum. Theol. Pars IV.

rat Tridentinum sess. 23. c. 2. & Carthaginense IV. Eisdem tamquam rem antiquam enumerat Cornelius Papa circa annum 255. Epistola ad Fabium Antiochenum apud Eusebium l. 6. c. 33. & Cajus Papa circa annum 284. in Epistola ad Felicem. Ex quibus patet usum horum Ordinum esse in Ecclesia antiquissimum: adeo ut Trid. supra dicat etiam Subdiaconatum & quatuor minorum Ordinum nomina atque propria ministeria ab ipso Ecclesiae initio in usu fuisse. Vide Baronium ad annum Christi 44.

Dico II. Episcopatus est verus Ordo à Christo institutus, & à simplici Sacerdotio aequaliter distinctus. Est communis & fatis certa Doctorum sententia. Probatur ex Anacleto Papa IV. post S. Petrum Ep. 3. cap. 1. Damaso Papa Ep. 4. Leone I. & refertur, c. Omnium Sacerdotum dist. 32. Gelasio Papa, & refertur c. Diaconos dist. 93. qui Episcopatum appellant Ordinem, & à simplici Sacerdotio distinguunt. Similiter in Carthaginensi IV. describitur specialis ritus consecrandi Episcopos, sicut describitur ritus ordinandi Presbyteros, Diaconos &c. Accedit auctoritas Tridentini, quod allegabitur n. seq. Accedit praeterea, quod juxta dicenda q. seq. Episcopatus sit Sacramentum, utique Ordinis (non enim alterius generis seu speciei) ergo ipse est Ordo.

Nec obstat, quod communiter tantum septem Ordines soleant recenseri: nam tunc sub Sacerdotio comprehenditur Episcopatus: quia (ut ait Anacletus supra) Sacerdotum Ordo bipartitus est, & sicut Dominus illum constituit, à nullo debet perturbari. Et c. 2. Amplius quam isti duo ordines Sacerdotum (simplicium videlicet & Episcoporum) nec nobis à Deo collati sunt, nec Apostoli docuerunt. Alioquin si nomine Sacerdotii intelligeretur solum simplex Sacerdotium, verè quidem essent octo Ordines, juncto Episcopatu: etsi hic non soleat separatim numerari, eò quod non sit ita à ceteris distinctus, uti ceteri inter se: cum juxta dicenda sum. 25. essentialiter praerquirat Sacerdotium. Aliàs ipsum Tridentinum non obscure Episcopatum inter Ordines agnoscit: nam supra cap. 3. ad probandum quod Ordinatio sit Sacramentum, adducit locum Apostoli 2. ad Timoth. 1. qui juxta communem expositionem agit de Episcopatum Ordinatione Episcopali. Et cap. seq. dicit nullius secularis potestatis auctoritatem ita requiri in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum & ceterorum Ordinum, ut sine ea irrita sit Ordinatione.

Ratio Theologica est: quia Episcopatus est gradus eminentis in Ecclesia Dei, continens potestatem ad conficienda Sacramenta Confirmationis & Ordinis, quorum alii Sacerdotes non sunt ministri ordinarii, etiam validè. Et si per respectum ad Eucharistiam quis contendat Ordinem esse

8. Episcopatus est verus Ordo aequaliter à simplici Sacerdotio distinctus.

9. In numero septenario sub nomine Sacerdotii comprehenditur.

Ipsam Tridentinum agnoscit Episcopatum esse Ordinem.

Præter idem ratione Theologica.

esse definiendum, sanè Episcopatus specialem ad illam respectum dicit, quatenus constituit legitimos Eucharistiæ ministros.

10. Porro Episcopatum esse à Christo institutum, constat ex *Anacleto supra*; & colligitur ex *Tridentino supra* dicente ad ordinem hierarchicum Ecclesiæ præcipue pertinere Episcopos, qui in locum Apostolorum successerunt. Et *can. 7.* definit eos habere potestatem confirmandi & ordinandi, nec eam illis esse cum Presbyteris communem; indubie ex Christi institutione. Ad quam etiam constat esse referendam rationem Sacramenti: quam Episcopatus sortitur juxta dicenda *quæst. seq.* Allegatur quoque & maxime urgetur *Canon 6.* de quo *n. seq.* Neque in *Tridentino* fuit vocatum in dubium, quin potestas (quam vocant Ordinis) in Episcopis proveniret proximè ex institutione Christi, sed aliud, de quo infra.

Es quidem tamquam gradum Superiorem simplicis Sacerdotio. Ex quibus locis similiter manifestum est, Episcopos esse simplicibus Sacerdotibus superiores. Eadem contra Hæreticos recentiores declarat *c. 4.* & definit *can. 7.* Quod etiam patet ex perpetua traditione Patrum & Ecclesiæ: nã ab initio extiterunt Episcopi Presbyteris superiores, ut perspicuum est ex tota Ecclesiastica historia: idque originem habuisse ex institutione Christi, testantur & supponunt antiquissimi Patres, *Anacletus supra*, *Dionysius c. 5. Eccles. hierarch.* & alii. Unde juxta *Tridentinum sup. c. 4.* *Anacletum supra*, *Augustinum*, *Leonem* & alios, Episcopi succedunt in locum Apostolorum, Presbyteri verò in locum 72. Discipulorum; qui erant utique inferiores respectu Apostolorum. Denique Episcopi sunt in Ecclesia, quod in Synagoga Moyses, Aaron & principes Sacerdotum, Presbyteri verò obtinent locum Sacerdotum communium, juxta *Hieronymum in Epist. ad Evagrium*, *Concilium Hispanense II. can. 7.* *Leonem Epist. 88.* ergo sunt superiores respectu Presbyterorum, sicut Aaron & principes Sacerdotum respectu aliorum.

II. Ex his etiam satis manifestè patet Episcopum Presbyteris absolutè superiorem seu eminentiorem esse jure divino, & signanter ex verbis *Tridentini supra can. 7.* ubi simul explicat, quã ratione sit superior, quia videlicet ipse solus potest ordinare Presbyteros, utique ex institutione Christi, quæ etiam ministrum Sacramentorum determinavit. Unde semper irritum & inane fuit habitum, quidquid non Episcopi circa Ordinationem Presbyterorum attentassent. Similiter circa Confirmationem nil potest simplex Sacerdos, nisi ex commissione, saltem Pontificis.

11. In *Tridentino* quidem longa admodum & molesta fuit inter Patres discussio de Episcopis, an eorum institutio, ac superioritas respectu simplicium Sacerdotum esset juris

divini ac immediate à Christo. Nec dubitabatur, aut jure poterat ab aliquo dubitari, quin in Deum ipsam ac Christi institutionem seu mandatum foret referendum, quòd in Ecclesia instituerentur Episcopi, quodque legitime instituti & ordinati habeant eminentiorem quamdam præ ceteris potestatem Ordinis tamquam ministri Ordinationis, etiam Sacerdotalis, nec non velut Ordinarii ministri Confirmationis; quæ potestas manifestè ad Christum tamquam auctorem potestatis, numero arbitrio non subjèctæ, est proximè referenda. Verùm contendebant multi Patres acriter, ut simpliciter definiretur Episcopus Presbyteris esse majores jure divino, prout habebatur in digesta dudum sub *Julio III.* (de qua tamen non fuerant dictæ conciliariter Patrum sententiæ) formulâ. Prout & in formula, quam postea digessit Cardinalis Guisius seu à Lotharingia apud *Palavicum l. 19. c. 6. n. 4.* proponebatur *Anathema, si quis dixerit Episcopos non fuisse à Christo institutos in Ecclesia, aut ex sacra ordinatione Presbyteris majores non esse.* Verùm alii contranitentibus hujusmodi indiscriminatim de Episcoporum potestate pronuntiata speciem præ se ferre, quòd tota eorum potestas, etiam jurisdictionis, foret ex institutione Christi ac jure divino, prout multi Episcopi contendebant; tandem *Hyduntinus Antistes* adhibere studuit temperamentum quantum satis esset ad id quod certum erat definiendum, ponens gradum Episcoporum in Ecclesiastica Hierarchia non esse pro arbitraria Pontificis voluntate, ac proinde in *can. 6.* loco ex institutione Christi ponendum *Ordinatione divina* relicto eo quod incertum erat, an hujusmodi ordinatio ducta fuisset in opus à Deo proximè, an per ipsius Vicarium; ut refert *Palavicus l. 1. c. 11. n. 1.* atque ita tandem (ut refert *n. 4.*) conclusum fuit (nonnullis Hispanis opponentibus, id posse intelligi de communi providentia Dei) ut superioritas Episcoporum supra presbyteros adque juris divini mentione statueretur, & *Canon 6.* sic formatus maneret: *Si quis dixerit in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam divinam ordinatione institutam, qua constat ex Episcopis & Presbyteris & Ministris, Anathema sit & can. 8.* damnantur Hæretici adherentes, Episcopos, quæ auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos & veros Episcopos.

An itaque superioritas Episcoporum quoad jurisdictionem ut juris divini, non solum in *Concilio Tridentino* acriter controversum fuit, sed modò adhuc controversum est: nam isti eò multi Patres præsertim Hispani ita senserunt post *Franciscum à Victoria*, diversi tamen in modo explicandi; ut ex eorum discursibus apud *Palavicum* variis locis constat. Immo quibusdam videbatur litigium ad mera vocabula redactum, quatenus jurisdictionem alii à Christo

sto, alii à Pontifice proximè derivantes, in eo conveniebant, quod usus & materia dependebat à Pontifice. Et hoc modo quoque jurisdictionem ipsam Vasquez & alii censent esse juris divini, & ab Ecclesia tantum applicari materiam, v. g. dicecesim. Sed plerique alii existimant esse, juris humani. Quod, si bene explicetur, omnino verum existimo: nam etsi jure divino & ex voluntate Christi sint in Ecclesia Episcopi, qui eam tamquam ordinarii Pastores sub summo Pontifice regant; ideoque Tridentinum supra cap. 4. declarat eos esse pastores, sicut Apostolus ait, à Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, & consequenter obligetur Papa eos vocare in partem sollicitudinis: Christus tamen immediatè non dat illis jurisdictionem, sed summo Pontifici id commisit, nam (ut ait Leo Papa serm. 3. de sua Assumptione) si quid cum eo commune ceteris voluit esse principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit. Hinc Pontifex concedit jurisdictionem tantam, & illis Episcopis, sicut videtur ipsi ad utilitatem Ecclesiae conveniens: concessam quoque restringit, vel ampliat, etiam materiam v. g. dioecesi applicatam: eamque Episcopi non habent præcisè per Ordinationem seu Consecrationem, sed etiam antè, eo ipso quod sunt confirmati: quemadmodum etiam alii non Episcopi frequenter similem jurisdictionem à Pontifice obtinent, v. g. Prælati Religionum. Quæ & alia satis manifestè indicant, Episcopos immediatè accipere jurisdictionem à Pontifice; qui tamen circa potestatem Ordinis, eò quod sit jurisdictionis divini, non potest aliquam inducere Ordinationem. Neque idcirco jurisdic-tio Episcoporum censeri potest delegata, quin potius ordinaria: quæ censetur & illa, quæ datur à supremo Principe iudicibus jure ordinariè constitutis.

Inter utramque porrò opinionem subtiliores seu religiosiores juxta Palavicinum l. 19. c. 6. non modicum observabant discrimen: eò quod juxta celeberrimam Panormitanam & Detti doctrinam ex altera opinione sequeretur, non posse à Pontifice sine causa auctori materiam semel destinatam. Et quamquam id licitè non ageret pro sua mera voluntate: cum tamen de causæ sufficienti emergere possent diversa pro affectu judicia sive opiniones, natæ forent frequenter sequi graves perturbationes, si quando vellet Pontifex v. g. Sacerdotium aliquod in aliena diocesi reservare, aut Ordinarii collationem antevertere, aut subditi cuipiam immunitatem à Præsulis potestate indulgere, aut Episcopum ex una in alteram sedem transferre: etenim foret semper de irrita jussione litigare, attento colore insufficientis rationis. Satiùs ergo erat Pontificem subditorum judiciis hac in parte non subijci, sive alligari. Ideo-

Herinx Sum. Theol. Pars II.

que tanta in multis Patribus Concilii erat ad singulas voces animadversio, ne definitur institutio Episcoporum immediatè à Christo, nisi ad sinistram interpretationem evitandam adhiberetur limitatio: Quantum spectat ad Ordinis potestatem. Ita Palavicinus.

Contra prædicta obijciuntur quædam loca Patrum, præsertim Hieronymi, qui in c. 1. ad Titum ait: Idem est Presbyter, qui Episcopus: & antequam diaboli instinctu studia in Regione fierent, & diceretur in populis, Ego sum Pauli..... communi Presbyterorum consilio Ecclesie gubernabantur: postquam verò unusquisque eos, quos baptizaverat, suos esse putabas, non Christi, in toto orbe decretum est, ut unus de Presbyteris electus superponeretur ceteris. Ergo Episcoporum dignitas & distinctio à Sacerdotibus est inventum humanum. Resp. Neg. seq. Ad Hieronymum respondent Nonnulli ipsum fuisse istius sententiæ seu potius erroris. Sed dico, ipsum ad nummum velle, quod Episcopus quoad jurisdictionem sit superior Presbyteris ex Ecclesie ordinatione: quam tamen non improbat Hieronymus (sicut olim improbat Aërius, & nunc recentiores Hæretici) sed abusum illius, ex arrogantia quorundam Episcoporum proventientem in despectum Presbyterorum, quos Episcopi priùs in regimine velut suos Consiliarios magis familiariter adhibebant, sicut decebat modestiam christianam. Quod itaque ait: Idem est Presbyter, qui Episcopus; intellige, exceptà ordinatione, in qua Episcopum esse jure divino superiorem, clarè docet ipse Hieronymus Ep. ad Evagrium dicens: Quid facit Episcopus, exceptà Ordinatione, quod Presbyter non faciat? si id est, facere nequeat, si ei committatur. Immo & priorem eminentiam quodammodo fundari in jure divino, saltem mediatè (ut diximus) ibidem insinuat Hieronymus, dum ait, ita se nunc habere Episcopum, Presbyteros & Diaconos, sicut in Synagoga Pontifex, ejus filii Sacerdotes, & Levitæ; eminentia autem istius Pontificis etiam in jurisdictione fundabatur in jure divino.

Obijcitur II. Scriptura videtur confundere variis locis nomen Episcopi & Presbyteri, ad Philip. 1. 1. ad Timoth. 3. & alibi. Resp. apud Apostolum non distingui nomina, uti nunc, sed utraque passim tribui, tum simplicibus Sacerdotibus, tum Episcopis, cum utrisque conveniat nomen ethymologia. Semper tamen inter istos gradus fuit in re distinctio, ut ex perpetua traditione evidenter constat: ideoque etiam nomina statim fuere discreta, ut simplices Sacerdotes tantum Presbyteri, soli autem supremi vocarentur Episcopi, uti ex actis & ordinationibus antiquissimorum Pontificum à tempore Apostolorum constat. Putat verò Epiphanius Hæres. 75. quibusdam in locis tempore Apo-

stolorum constat. Putat verò Epiphanius Hæres. 75. quibusdam in locis tempore Apo-

13.

Explicantur quaedam loca Hieronymi

Qui alibi ad Evagrium dicens: Quid facit Episcopus, exceptà Ordinatione, quod Presbyter non faciat? si id est, facere nequeat, si ei committatur. Immo & priorem eminentiam quodammodo fundari in jure divino, saltem mediatè (ut diximus) ibidem insinuat Hieronymus, dum ait, ita se nunc habere Episcopum, Presbyteros & Diaconos, sicut in Synagoga Pontifex, ejus filii Sacerdotes, & Levitæ; eminentia autem istius Pontificis etiam in jurisdictione fundabatur in jure divino.

14.

Qualiter scriptura interdum confundat nomina Episcopi & Presbyteri.

atorum nullos omnino simplices Presbyteros fuisse, sed in ea Sacerdotum raritate eos simul fuisse Episcopos; ideoque Apostolum 1. *Timoth.* 3. solum præscripsisse merè necessaria, ordinari scilicet Episcopum cum aliquot Diaconis, descriptaque qualitate Episcoporum mox ibi transiisse ad Diaconos, nil dicendo de officio Sacerdotum. Quod tamen *Chrysostomus* in *hunc locum*, factum putat ideo, quod Sacerdotibus eadem pænè competant, quæ Episcopis. Unde etiam Episcopos & simplices Presbyteros aliquando communicasse in eodem nomine testatur idem *Chrysostomus* in *1. ep. ad Philipp.* tractans illud, quod Apostolus scribat Episcopis Philippensibus: cum tamen in unica civitate unus tantum fuerit Episcopus, hoc nomine accepto in usitata postmodum significatione.

15. Dico III. Prima Tonsura non est verus Ordo. Ita communissimè Theologi. Probatur: quia etsi fuerit ab initio Ecclesiæ, tamen non recensetur inter Ordines ab antiquis Patribus, nec à *Tridentino sess. 23. c. 2.* ubi tamen ex instituto omnes Ordines enumerat: quinimmo illam tamquam quid prævium ad omnes Ordines distinctè recenset, ibidem dicens: *Cum autem divina res sit, tam sancti Sacerdotis ministerium; consentaneum fuit, quò dignius, & majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesia ordinatissima dispositione plures, & diversi essent ministrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut, qui jam clericali Tonsurâ insigniti essent, per minores ad majores ascenderent.* Et *c. 6. de Reform.* inquit: *Nullus primâ Tonsurâ initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus &c. & c. 10.* prohibet Abbatibus exemptis cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, Tonsuram vel minores Ordines conferre. Similiter in *Pontificali Romano* non vocatur Ordinatio ad primam Tonsuram, uti ad alios Ordines. Est igitur solum dispositio quædam Ecclesiastica ad Ordines, per quã non confertur specialis potestas ad aliquod peculiare circa altare aut Sacerdotum ministerium (ut sit in aliis Ordinibus) sed tonsuratus solum fit capax beneficii & immunitatis Ecclesiasticæ, & ut in obsequium seu ministerium aliquod consecrari possit. Subinde tamen in jure Canonico (ut *c. Cum contingat de Etat. & Qual. & Ord. presb. c. 1.*) vocatur Ordo clericalis, latè sumendo Ordinem, ut sit idem quod status clericalis.

Sed dispositio quædam Ecclesiastica ad Ordines,

Etsi interdum in jure largè appellatur Ordo,

16. Psalmodia non est Ordo, saltem distinctus à Lectoratu.

Dico IV. Psalmodia seu officium Cantoris non est Ordo, saltem distinctus à Lectoratu; adeoque præter Ordines supra assignatos non dantur alii. Ita communiter Theologi. Probatur: quia non recensetur à *Tridentino* inter Ordines. Et in *Pontificali Romano* collatio officii Cantoris non vocatur ordinatio; prout appellatur collatio aliorum officiorum ab Episcopatu us-

que ad officium Ostiarii inclusive. Quæ etiam non confertur, speciali aliqua ordinatione, ut patet ex *Carthaginensi IV.* ubi dicitur de Psalmodia: *Potest absque scientia Episcopi, sola jussione Presbyteri, officium suscipere cantandi.* Cum tamen veri Ordines solum Episcopi auctoritate solerent conferri. Neque etiam est permanens officium, sed ad tempus secundum Episcopi aut etiam Presbyteri arbitrium. Deinde nullà est ratio Psalmodiam superaddendi tamquam Ordinem distinctum Lectoratu.

De reliquis non est aliqua dubitatio, an sint Ordines Ecclesiastici. Nam isti primus summus Pontificatus sive Papatus, etsi à Christo institutus, indubiè non est, neque ab ullo dicitur Ordo, sed dignitas cum summa potestate jurisdictionis, quæ præviã electione confertur personæ electæ sine alio sensibili ritu, aut materiæ & formæ applicatione. Unde Episcopatus est Ordo supremus. Ipseque Romanus Episcopus reliquos Episcopos appellat venerabiles Fratres. Et *S. Cyprianus* Romanum Episcopum vocat charissimum Fratrem, *Epist. 52.* aliàs *lib. 4. Epist. 2.* & *Epist. 72.* aliàs *lib. 2. Epist. 1.*

Quod autem spectat gradum Cardinalatus, certum quoque est, cum non esse Ordinem, nec per modum Ordinis conferri, neque aliquod Ordinum exercitium ei respondere. Quamvis Nonnulli existimant esse saltem dignitatem institutam à Christo. Quod quidem sive intellectum quoad modernam sublimitatem (quæ in Cardinalibus non Episcopis olim erat minor dignitate Episcopali, & ad hanc ipsam gradus) sive quoad jus eligendi Papam (quod olim non fuit penes Cardinales) pænè falsum est. Imitatione tamen quædam antiquæ Legis (quæ nunc exolevit) *Numer. 11.* de septuaginta senioribus, qui assisterent Moysi, *Xistus IV.* septuagenarium Cardinalium numerum (qui non semper idem fuit) constituit: ad similitudinem etiam quædam Christi, qui designavit discipulos septuaginta duos, non quidem ut sibi assisterent, sed ut tamquam præcones præirent in omnem civitatem & locum, quò erat ipse venturus. Nec aliud voluit *Eugenius IV. Epist. ad Archiepiscopum Cantuariensem* (quam recitat *Brevius ad annum 1439. num. 143.*) & *Innocentius III.* cujus verba *Eugenius* allegat, dum dicunt hæc dignitatem ex veteri testamento (scilicet *Deut. 17.*) jussu Dei traxisse originem. Immediatè quippe præmiserat: *Etsi hujus dignitatis nomen, quod modo in usu est, ab initio primitivæ Ecclesiæ non ita expressum fuit; officium tamen ipsum à B. Petro ejusque successoribus institutum evidenter invenies.* Beatus autem *Silvester* hos coadjutores suos nuncupavit Cardinales, ut idem *Eugenius* subjungit, addens cæterum Cardinalium coram Papa assistentium representare cæterum Apostolorum Christo

Christo in tetrâ conversanti assistentium, reliquos verò Episcopos ubique diffusos representare Apostolos ad prædicandum per orbem missos.

Itaque ab exordio Ecclesiæ Romani Pontifices aliquos primarios viros de cle- ro sibi in adjutores & assistentes delegerunt, quorum operâ & consilio in regimine Ecclesiæ uterentur. Quod ipsum est officium eorum, qui postea nuncupati sunt Cardinales: quique hæc ratione censerî possunt tempore B. Petri extitisse, ut asserit Eugenius Papa supra. Immo hoc provenire instructione à Christo data B. Petro, & inde communicata ejus successoribus, putat Aversa q. 1. sect. 8. Quod quidem indubie fieri potuit; non constat tamen à Christo factum esse. Aliunde autem satis dictabat ratio naturalis, præsertim illuminata per fidem, Pontificem debere pro exigentia rerum tractandarum, quæ plurimæ eæque gravissimæ jugiter occurrunt, adhibere debitum consilium. Quàmvis non foret omnino necessarium, assumere stabiliter eodem, aut certum genus personarum in hac vel illa dignitate constitutarum vel constituendarum. Quare recepta Theologorum doctrina gradus Cardinalitii institutionem simpliciter refert in ipsos summos Pontifices: à quibus proinde absolute loquendo extingui posset, ut Varii notant, etsi non sit credibile id unquam futurum. Nec aliquid momenti in oppositum habent verba Xisti V. Bullâ, Postquam vetus ille, 50. in Bullarum Cherubinarum, quæ visa sunt Bosco d. 10. de Sacram. Ord. Sect. 2. concl. 9. in fine, plus aliquid significare: Præcipua illius (Ecclesiæ) membra à Spiritu sancto constituta, qui in hac ipsa Ecclesiastica Hierarchia, divina dispositione insar illius celestis... Ordinata ad altissimum gradum etc. Ubi Pontifex de Cardinalibus loquitur consimili modo, quo Tridentinum sess. 23. can. 6. dicit Ecclesiasticam Hierarchiam divina ordinatione institutam constare ex Episcopis, Presbyteris & Ministris; unde tamen Theologi communiter colligunt Episcopatum esse institutum à Deo seu Christo. Ita serè Bos. Verum hæc collectio quàm valida sit, colligi potest ex dictis supra n. 11. Deinde ex subjecta materia satis liquebat verba Sixti. nil determinare de re, sed saltem incerta; itaque optime verificari in sensu generali, quo etiam jejunium quadragesimale ac similia ab Apostolis aut Ecclesiâ Instituta solent dici divina dispositione, ac à Spiritu sancto sive ejus instinctu ac directione instituta. Ideoq; Eugenius IV. supra rectè dixerat: Officium istud ipsam à B. Petro Episcopo Successoribus institutum evidenter invenies.

Quod denique ad Archiepiscopos seu Metropolitanos, Primates vel Patriarchas attinet, constat, quod eorum superioritas, sive eminentia præ aliis Episcopis, sit juris

humani: cum ex nullo jure divino possit ostendi; sed potius Episcopi omnes sint æqualiter sub jurisdictione pontifici de- censi. Solum igitur ad ordinatus Ecclesiæ regimen præfata distinctio cum quadam subordinatione per ipsam Ecclesiæ auctoritatem est introducta.

Dico V. Officium Ostiarii est templum aperire & claudere, ac custodire, ad fideles admittendos, repellendos verò infideles & excommunicatos. In Pontificali Romano additur: Percutere cymbalum & campanam, librum aperire ei qui prædicat. Officium Lectoris est legere in Ecclesia in nocturnis officiis, quæ ex utroque Testamento sunt legenda, etiam Evangelium, quod Episcopus est expositurus. Addit Pontificale: Benedicere panem & omnes fructus novos. Quo modo autem hoc olim fiebat, minus constat. Officium Exorcistæ est abigere dæmones, & dicere populo, ut qui non communicat, det locum (scilicet communicanti, ut possit ad altare accedere) & aquam in ministerio (scilicet Baptismi) fundere. Officium Acolythi est ceroferrarium ferre, luminaria Ecclesiæ accendere, vinum & aquam ad Eucharistiam ministrare. Ex quibus patet officia inferiorum Ordinum subservire remotè Sacrificio. Ostiarius enim repellit indignos, & admittit dignos: Lector præparat animum legendo: Exorcista tollit impedimenta, quibus ex parte dæmonis posset quis arceri à tanto Sacrificio, & monet, ut communicaturis alii dent locum.

Officium Subdiaconi est vinum & aquam ad altaris ministerium præparare, ministrare Diacono, ei que porrigere calicem & patenam, in quibus ille præparat materiam offerendam: item in missa solemnî Epistolam canere, Populi oblationes suscipere & super altare ponere, pallas & corporalia abluere. Colligitur ex Pontificali Romano. Officium Diaconi paucis complectitur idem Pontificale dicens: Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare & prædicare. Quare ipsius est Episcopo & Sacerdoti in missæ sacrificio assistere, Evangelium in Missa solemnî canere; item absente vel committente Sacerdote, prædicare, baptizare & Eucharistiam ministrare. Officium Sacerdotis est Eucharistiam conficere & administrare, conferre Baptismum, Pœnitentiam & extemam Unctionem, prædicare, benedicere aquam, fructus, cereos &c. Pontificale habet: Oportet Sacerdotem offerre, benedicere, præesse, prædicare & baptizare. Officium Episcopi est conficere & conferre omnia Sacramenta, prædicare, benedicere chrisma, oleum infirmorum & catechumenorum, consecrare templa, altaria & calices. Pontificale habet: Episcopum oportet iudicare, interpretari, consecrare, ordinare, offerre, baptizare & confirmare. De his omnibus vide Vasquez disp. 236. c. 2. & seqq.

Quatuor priores Ordines dicuntur minores

21. Officia minorum Ordinum recensentur.

22. Officium Subdiaconi.

Officium Diaconi.

Officium Presbyteri.

Officium Episcopi.

Cur in m. 60

maiores & non sacri: alii verò dicuntur maiores & sacri; majores quidem, quia eorum ministeria proximè ad Eucharistiam pertinent, suntque ceteris digniores: sacri verò, quia hominem Deo consecrant, & obligationem continentiae annexam habent.

QUÆSTIO XXI.

Quinam Ordines sint verum Sacramentum?

23.
Sacerdotiū
est verum
Sacramen-
tum.

DICO I. Sacerdotium est verum Sacramentum. Conclusio apud Catholicos semper fuit indubitata: nam fide constat Ordinem esse Sacramentum; si autem de ullo Ordine id asseri debeat; omnino de Sacerdotali est asserendum. Unde dum Concilia indefinitè id definiunt, de hoc potissimum Ordine loqui censenda sunt; de quo nec est, nec umquam fuit inter Catholicos controversia, est autem potissimum contra Hæreticos. Idem satis clarè exprimit *Tridentinum supra can. 4.*

24.
Similiter
Ordo Epis-
copalis.

DICO II. Episcopatus est verum Sacramentum. Ita communiter Doctores hoc tempore. Probatur I. ex Apostolo 2. ad *Timoth. 1.* *Admoneo te, ut resuscites gratiam &c.* ubi juxta communem interpretationem agitur de ordinatione *Timothei* in Episcopum: illum autem locum adducit *Tridentin.* supra c. 3. dum probat Ordinem esse Sacramentum. De eadem *Timothei* in Episcopum Ordinatione agitur juxta communem expositionem in altero loco *quest. 1.* adducto ex 1. ad *Timoth. 4.*

Probatur II. quia ordinatio Episcopalis imprimit characterem (quod est proprium Sacramento) non enim potest iterari, nec ullo casu potestas amitti vel impediri, ne validè exeat in actus sibi proprios.

Probatur III. quia æquè requiritur gratia, uti & sanctitas, ad actus Episcopatus proprios dignè exercendos, scilicet ad ordinandum & confirmandum, quàm ut alii exerceant suos actus Ordini proprios; ergo credendum est, Christum sic instituisse, ut etiam Episcopus gratiam recipiat in sua Ordinatione: & consequenter ipsa est Sacramentum. Confirmatur ex eo, quòd in Ordinatione Episcopali consecrans dicit: *Accipe Spiritum sanctum, id est, gratiam Spiritus sancti.*

25.
Qui cur
potius essen-
tialiter pra-
supponat
Sacerdotiū,
quàm ceteros
Ordines
supponans
inferiores.

Nec obstat, quòd nullus possit consecrari validè in Episcopum, nisi sit Sacerdos, possit autem in ceteris Ordine superior validè conferri non habenti inferiorem: id enim oritur ex eo, quòd Episcopus essentialiter sit Sacerdos; sicut potestati ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ, necessariò supponitur, aut connectitur potestas

sacerdotalis conficiendi seu consecrandi corpus Christi verum. Erhinc Episcopi merito vocantur summi Sacerdotes. Congruè autem Christus hoc ordinavit, ne in hierarchia Ecclesiastica Sacerdotibus ob eorum dignitatem superemineret aliquis, nisi etiam esset Sacerdos. Itaque simplex Sacerdos habet potestatem in corpus Christi verum & consequenter in mysticum quoad aliqua Sacramenta ministranda: cui Episcopalis Ordo solum superaddit potestatem completam quoad reliqua, scilicet Ordinem & Confirmationem, quorum est minister ordinarius. Quare non minùs Episcopatus essentialiter supponit Sacerdotium, quàm potestas absolvendi & inungendi. Ita Doctores communiter.

DICO III. Diaconus est verum Sacramentum. Ita communissimè Theologi, & hoc tempore omnes, contra *Durandum*, & paucos alios, quorum sententiam Varii graviter censurant. Probatur: quia *Act. 6.* leguntur septem Diaconi ab Apostolis ordinari per manus impositionem per quam juxta Scripturam & Patres confertur gratia. Deinde in ordinatione Diaconi dicitur: *Accipe Spiritum sanctum, id est gratiam Spiritus sancti.* Unde *Trident. sess. 23. can. 4.* dicit anathema afferenti, *per sacram Ordinationem non dari Spiritum sanctum, ac proinde frustra Episcopos dicere, Accipe Spiritum sanctum.* Accedit, quòd actus ad quos Diaconus ordinatur, etiam requirant gratiam, ut dignè peragantur. Ideoque ea quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent Sacrae literæ ut ait *Thid. sess. 23. cap. 2.* Quòd patet 1. ad *Timoth. 3.* ubi inter ceteras conditiones præscribitur, ut sint *habentes mysterium fidei in conscientia pura. & ..... præbentur primum, & sic ministrent, nullum crimen habentes &c.* Similiter ex indelebilitate ac initerabilitate illius colligitur, quòd imprimat characterem, qui est effectus Sacramento proprius. Denique confertur apud Græcos, uti Sacerdotium, per verba: *Divina gratia &c. Quæ Sacramento virtutem conferunt;* ut loquitur Catechismus Græcus infra n. 51. allegandus.

Dices: Antiquitùs Diaconi tantum ministrabant mensis & in temporalibus: immo ad hoc præcisè septem primi Diaconi *Act. 6.* videntur constituti, occasione murmuris Græcorum adversus Hebræos, eò quòd despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum: atqui ad hoc non erat opus Sacramento, ergo &c. Resp. Neg. majorem: nam etiam antiquitùs distribuabant Eucharistiam, ut testatur *Justinus Martyr* in *apologia 2. in fine.* Et *S. Laurentius* unus e successoribus istorum septem Diaconorum in altari *S. Xisto* Pontifici ministrabat, Sanguinem Dominicum dispensabat &c.